

Міністерство освіти і науки України
Мукачівський державний університет
Управління туризму та курортів Закарпатської ОДА
Закарпатський угорський інститут ім. Ференца Ракоці
Луцький національний технічний університет
Черкаський національний університет ім. Б. Хмельницького

IV Всеукраїнська науково-практична інтернет- конференція

**«СУЧАСНІ ТРАНСФОРМАЦІЇ СЕРВІСНОЇ ЕКОНОМІКИ:
ТУРИЗМ, РЕКРЕАЦІЯ ТА КОМЕРЦІЙНІ ПОСЛУГИ»**

30 вересня 2025 року

Україна, Мукачево

**Міністерство освіти і науки України
Мукачівський державний університет
Управління туризму та курортів Закарпатської ОДА
Закарпатський угорський інститут ім. Ференца Ракоці Луцький
національний технічний університет
Черкаський національний університет ім. Б. Хмельницького**

**СУЧАСНІ ТРАНСФОРМАЦІЇ СЕРВІСНОЇ ЕКОНОМІКИ:
ТУРИЗМ, РЕКРЕАЦІЯ ТА КОМЕРЦІЙНІ ПОСЛУГИ**

**MODERN TRANSFORMATIONS OF THE SERVICE
ECONOMY: TOURISM, RECREATION AND COMMERCIAL
SERVICES**

**Збірник тез доповідей
IV Всеукраїнської науково-практичної інтернет-
конференції
30 вересня 2025 року**

**Україна, Мукачево
2025**

УДК 330:338.4-044.922:[338.486.1:338.48-53:338.48-6:658.8](043.2)

*Рекомендовано до поширення через мережу Інтернет
Науково-технічною радою Мукачівського державного університету
(протокол № 7 від 13 жовтня 2025 р.)*

C91

Сучасні трансформації сервісної економіки: туризм, рекреація та комерційні послуги: збірник тез доповідей IV Всеукраїнської науково-практичної інтернет-конференції (м. Мукачево, 30 вересня 2025 р.) /ред. кол.: Л.І. Капітан (гол. ред.) та ін. Мукачево: МДУ, 2025. 159 с.

***Відповідальний за випуск:** Надія ГОБЛИК-МАРКОВИЧ – кандидат економічних наук, доцент кафедри менеджменту, управління економічними процесами та туризму.*

***Технічний редактор:** Надія КАМПОВ – старший викладач кафедри менеджменту, управління економічними процесами та туризму.*

Редакційна колегія: Капітан Л.І. – д. іст. н., професор (голова); Туріс І.Ю. – к.філол.н., професор; Папп В.В. – д.е.н., професор; Гоблик-Маркович Н.М. – к.е.н., доц.; Лизанець А.Г., к.е.н., доц.; Медвідь Л.І. – к.е.н., доц.; Пугачевська К.Й. – к.е.н., доцент; Кампов Н.С. – ст. викладач.

У збірнику тез за матеріалами Всеукраїнської науково-практичної інтернет-конференції, що проводилася кафедрою менеджменту, управління економічними процесами та туризму Мукачівського державного університету, висвітлюються погляди науковців, аспірантів, здобувачів бакалаврату та магістратури, представників підприємницьких структур на актуальні проблеми сучасної трансформації сервісної економіки.

Тематика конференції охоплює наукові, освітні та практичні погляди на пошук інноваційних ідей трансформації туризму і рекреації та інших послуг у постіндустріальній економіці; визначення стратегічних пріоритетів розвитку на регіональному та міжнародному рівнях.

Матеріали подано в авторській редакції. Автори опублікованих матеріалів відповідають за точність наведених фактів, цитат, власних імен, статистичних матеріалів та інших відомостей.

Матеріали конференції доступні для перегляду на офіційному сайті університету за адресою <https://msu.edu.ua/konferenciji-seminari>

© Мукачівський державний університет, 2025

© Кафедра менеджменту, управління економічними процесами та туризму, 2025

НЕЛЯ БОШОТА

кандидат економічних наук, доцент,
доцент кафедри готельно-ресторанної та музейної справи,
Мукачівський державний університет, Україна

ВАСИЛЬ ПАПП

доктор економічних наук, професор, професор кафедри менеджменту,
управління економічними процесами та туризму,
Мукачівський державний університет, Україна

ДМИТРО КАРАБИНЬОШ

здобувач вищої освіти спеціальності «Туризм і рекреація»,
Мукачівський державний університет, Україна

ФУНКЦІОНАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНИЙ АНАЛІЗ У ТУРИСТИЧНІЙ ІНДУСТРІЇ

Туристична індустрія є однією з найдинамічніших і перспективних сфер сучасної економіки. Її значення постійно зростає в контексті глобалізації та збільшення мобільності населення. Окрім створення доданої вартості, туризм сприяє залученню інвестицій, розвитку інфраструктури, створенню нових робочих місць і активізації діяльності суміжних галузей, таких як транспорт, будівництво, торгівля, харчова промисловість, сфера розваг та інформаційні технології. Однак стрімке зростання конкуренції, сезонність попиту, а також зростаючі вимоги клієнтів зумовлюють необхідність постійного вдосконалення системи управління туристичними підприємствами. Особливої уваги потребують фінансово-економічні процеси, адже саме вони визначають стабільність функціонування, прибутковість та стійкість бізнесу в умовах змінного ринку.

У цьому контексті важливого значення набуває функціонально-економічний аналіз, який є ефективним інструментом діагностики та стратегічного планування. Його застосування дозволяє комплексно оцінити діяльність підприємства з урахуванням не лише фінансових результатів, а й функціональної ефективності організаційних підрозділів, бізнес-процесів та ресурсного потенціалу. За допомогою такого аналізу можна виявити сильні та слабкі сторони, оцінити рівень використання ресурсів, визначити внутрішні резерви та окреслити шляхи підвищення ефективності й конкурентоспроможності на ринку туристичних послуг.

Проблематика функціонально-економічного аналізу у туристичній індустрії детально розглядається у дослідженнях вітчизняних авторів. Зокрема, Єрко І.В. розглядає методи аналізу та оцінки конкурентного потенціалу суб'єктів туристичної індустрії [1]. Журба І. та Цвігун Ю. аналізують організаційно-економічні аспекти функціонування туристичних підприємств Хмельницької області [2]. Діагностику потенціалу стратегічних орієнтирів розвитку туристичної індустрії регіону проведено Оболенцевою Л.В. [3]. Овдіюк О.М. аналізує сучасний стан функціонування та розвитку підприємств туристичної галузі України [4]. Тарасенко І.О., Тарасенко О.С. та Грищенко С.І. досліджено статистичні моделі аналізу фінансово-економічних показників

міжнародних туристичних компаній в умовах нестабільності [5].

Метою дослідження є обґрунтування теоретичних засад та практичних підходів до використання функціонально-економічного аналізу як інструменту підвищення ефективності управління туристичними підприємствами.

Функціонально-економічний аналіз у туристичній індустрії виступає одним із ключових інструментів оцінки ефективності діяльності туристичних підприємств. Його особливістю є поєднання економічного та організаційно-функціонального підходів, що дозволяє комплексно розглядати як фінансові, так і операційні аспекти діяльності. Застосування цього виду аналізу сприяє глибшому розумінню того, як функціонують окремі бізнес-процеси всередині підприємства, яким чином вони взаємодіють між собою та як впливають на загальні показники результативності.

Завдяки функціонально-економічному аналізу можна не лише оцінити фінансові результати діяльності, такі як прибутковість, рентабельність чи рівень витрат, а й встановити причинно-наслідкові зв'язки між економічними показниками і специфікою організації внутрішніх процесів: обслуговування клієнтів, управління персоналом, маркетингових стратегій, логістики, тощо. Це, у свою чергу, дозволяє виявити слабкі місця в структурі управління, неефективні операції, дублювання функцій або надмірні витрати ресурсів.

У туристичній галузі, де конкурентоспроможність підприємства значною мірою залежить від здатності оперативно адаптуватися до змін ринку та потреб клієнтів, функціонально-економічний аналіз стає інструментом стратегічного планування. Він допомагає формувати більш раціональну організаційну структуру, оптимізувати витрати, підвищити якість послуг та вдосконалити управлінські рішення на основі конкретних даних.

Насамперед функціонально-економічний аналіз передбачає оцінку фінансово-економічних результатів: обсягів реалізації туристичних продуктів, рівня витрат, прибутковості та рентабельності. Поряд із цим важливим є вивчення структури доходів і витрат, що дає змогу визначити найбільш і найменш ефективні напрями діяльності. Особливе значення має аналіз сезонних коливань попиту та їхнього впливу на фінансові результати, оскільки саме сезонність є визначальною рисою туристичного бізнесу.

Другою складовою є функціональний аспект, що охоплює аналіз управлінських, маркетингових та операційних процесів підприємства. До уваги беруться такі показники: ефективність рекламних кампаній, рівень завантаження туристичних маршрутів, якість обслуговування клієнтів, швидкість реагування на зміни попиту. Це дозволяє комплексно оцінити взаємозв'язок між організаційними рішеннями та економічними результатами. Важливим напрямом функціонально-економічного аналізу є дослідження ефективності використання ресурсів: трудових, матеріальних, інформаційних та фінансових. Оптимізація цих ресурсів сприяє зниженню собівартості туристичного продукту, підвищенню рентабельності та конкурентоспроможності підприємства.

У сучасних умовах розвитку туристичної індустрії значну роль відіграє

цифровізація аналітичних процесів. Використання систем CRM (Customer Relationship Management), ERP (Enterprise Resource Planning) та BI-платформ (Business Intelligence) дозволяє здійснювати оперативний моніторинг показників діяльності, будувати прогностичні моделі розвитку та виявляти приховані закономірності у поведінці споживачів. Це забезпечує підприємствам можливість приймати своєчасні управлінські рішення на основі достовірних даних. Таким чином, функціонально-економічний аналіз у туристичній індустрії є універсальним інструментом, що поєднує кількісну та якісну оцінку діяльності підприємств. Його застосування дозволяє виявляти внутрішні резерви підвищення ефективності, адаптуватися до змін зовнішнього середовища та формувати стратегії довгострокового розвитку.

Отже, функціонально-економічний аналіз виступає важливим інструментом управління туристичною індустрією, оскільки дозволяє оцінити ефективність діяльності підприємств у динаміці та визначити напрями стратегічного розвитку. Він є не просто способом перевірки ефективності, а потужним засобом управлінського впливу, що дає змогу підвищити конкурентні переваги туристичного підприємства та забезпечити його сталий розвиток у динамічному ринковому середовищі. Його застосування сприяє підвищенню конкурентоспроможності туристичних компаній, зростанню рівня якості послуг та формуванню позитивного іміджу туристичних дестинацій.

До перспективних напрямів наукових досліджень у цій сфері належить удосконалення методичного інструментарію функціонально-економічного аналізу з урахуванням специфіки туристичної діяльності, дослідження впливу цифровізації на методи аналітичної оцінки та розроблення моделей прогнозування ефективності розвитку туристичних підприємств в умовах глобальних викликів.

Список використаних джерел

1. Єрко І.В. Методи аналізу та оцінки конкурентного потенціалу суб'єктів туристичної індустрії. *Via Económica*. 2024. Випуск 4. С.78–86.
2. Журба І., Цвігун Ю. Аналіз організаційно-економічних аспектів функціонування туристичних підприємств Хмельницької області. *Вісник Хмельницького національного університету. Серія: Економічні науки*. 2025. №342(3(2)). С. 294–300.
3. Оболенцева Л.В. Діагностика потенціалу стратегічних орієнтирів розвитку туристичної індустрії регіону. *Наукові записки Національного університету «Острозька академія», серія «Економіка»*. 2025. №36(64). С. 45–53.
4. Овдіюк О.М. Аналіз сучасного стану функціонування та розвитку підприємств туристичної галузі України. *Ефективна економіка*. 2025. № 5. DOI: <http://doi.org/10.32702/2307-2105.2025.5.69>
5. Тарасенко І.О., Тарасенко О.С., Грищенко С.І. Статистичні моделі аналізу фінансово-економічних показників міжнародних туристичних компаній в умовах нестабільності. *Актуальні проблеми сталого розвитку*. 2025. №5, Т.2. С. 83–92.

ЗМІСТ

СЕКЦІЯ 1. КРАЄЗНАВЧІ ДОСЛІДЖЕННЯ В ТУРИЗМІ ТА РЕКРЕАЦІЇ	
КАМПОВ Н., КАСИНЕЦЬ О. ІНТЕГРАЦІЯ ЛЕГЕНД ЗАКАРПАТТЯ В ЕКСКУРСІЙНІЙ ДІЯЛЬНОСТІ	5
КАСИНЕЦЬ О., ДІАНИЧ М. АНІМАЦІЙНА СКЛАДОВА РОЗВИТКУ ЕТНОТУРИЗМУ В ЗАКАРПАТСЬКІЙ ОБЛАСТІ	7
МЕДВІДЬ Л., ЧЕДРИК І. МАЛІ МІСТА ЗАКАРПАТСЬКОЇ ОБЛАСТІ ЯК ОСЕРЕДКИ ТУРИСТИЧНОЇ АКТИВНОСТІ	9
МИТРОВІЦІ І., КУЗЬМА-КАЧУР М. КРАЄЗНАВСТВО ЯК ІНСТРУМЕНТ ПОПУЛЯРИЗАЦІЇ ІСТОРИКО-КУЛЬТУРНОЇ СПАДЩИНИ	11
ТОМИШИНЕЦЬ А., БРИЖАК Н. КРАЄЗНАВЧО-ТУРИСТИЧНА ДІЯЛЬНІСТЬ ЯК ЕФЕКТИВНИЙ ІНСТРУМЕНТ ВИХОВАННЯ У ДИТЯЧИХ ОРГАНІЗАЦІЯХ	14
СЕКЦІЯ 2. ЦИФРОВА ТРАНСФОРМАЦІЯ СЕРВІСНОЇ ЕКОНОМІКИ	
ГОЛУБЬ В., ЯКОВЛЄВ М. УПРАВЛІННЯ РИЗИКАМИ У СУЧАСНИХ ТРАНСФОРМАЦІЯХ СЕРВІСНОЇ ЕКОНОМІКИ	17
ГОБЛИК-МАРКОВИЧ Н., ПОПОВИЧ І. КОМУНІКАЦІЇ ПІДПРИЄМСТВА ЯК ОБ'ЄКТ СИСТЕМНОГО УПРАВЛІННЯ	20
ЛИЗАНЕЦЬ А., РУСИН О. ЦИФРОВІ ІННОВАЦІЇ В ЗАБЕЗПЕЧЕННІ СТРАТЕГІЧНОГО Й ОПЕРАТИВНОГО УПРАВЛІННЯ ПІДПРИЄМСТВОМ	23
ЛИЗАНЕЦЬ А., БОШКО А. СУЧАСНІ МЕТОДИ ЦИФРОВІЗАЦІЇ У РЕСТОРАННОМУ БІЗНЕСІ	26
МИКУЛАНИНЕЦЬ С. МЕНЕДЖМЕНТ В УМОВАХ ЦИФРОВОЇ ЕКОНОМІКИ	28
ПУГАЧЕВСЬКА П., ГУЖВАЙ В. ЦИФРОВІЗАЦІЯ УПРАВЛІННЯ ПІДПРИЄМСТВОМ: ПРАКТИЧНІ КЕЙСИ ВПРОВАДЖЕННЯ ІТ-РІШЕНЬ	30
СЕКЦІЯ 3. МЕНЕДЖМЕНТ І МАРКЕТИНГ ТУРИЗМУ, РЕКРЕАЦІЇ ТА КОМЕРЦІЙНИХ ПОСЛУГ	
ГОЛУБЬ В., КАМПОВ Н. ЕМОЦІЙНИЙ ІНТЕЛЕКТ ЯК ЧИННИК ЕФЕКТИВНОСТІ УПРАВЛІНСЬКИХ РІШЕНЬ	33
БОШОТА Н., ПАПП В., КАРАБИНЬОШ Д. ФУНКЦІОНАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНИЙ АНАЛІЗ У ТУРИСТИЧНІЙ ІНДУСТРІЇ	36
ГОБЛИК-МАРКОВИЧ Н., РЕМЕЗ С., АНТОНОВ О. ОЦІНКА КОНКУРЕНТНОЇ СИЛИ ПІДПРИЄМСТВА ЯК ЧИННИК ФОРМУВАННЯ ЕФЕКТИВНОЇ СТРАТЕГІЇ	39
ЖИРНИЙ Р. ОПЛАТА ПРАЦІ ЯК ВАЖЛИВИЙ НАПРЯМ МОТИВАЦІЇ ПРАЦІВНИКІВ У СФЕРІ ГОСТИННОСТІ УКРАЇНИ	43
ЛИЗАНЕЦЬ А., ГОЙДА В. МАРКЕТИНГОВІ ЗАСАДИ УПРАВЛІННЯ ПЕРСОНАЛОМ ОРГАНІЗАЦІЇ	46
ЛИЗАНЕЦЬ А., ЛЕНДЄЛ Н., ДЖУС М. РОЗВИТОК ЛЮДСЬКОГО КАПІТАЛУ ЯК СКЛАДОВОЇ ПОТЕНЦІАЛУ ОРГАНІЗАЦІЇ	49
ЛОЗИНСЬКА Т., ЧЕВЕРДЕНКО К. ПІДВИЩЕННЯ ІНСТИТУЦІЙНОЇ СПРОМОЖНОСТІ УПРАВЛІННЯ ТУРИЗМОМ В ГРОМАДІ	53

МУКАЧІВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

89600, м. Мукачево, вул. Ужгородська, 26

тел./факс +380-3131-21109

Веб-сайт університету: www.msu.edu.ua

E-mail: info@msu.edu.ua, pr@mail.msu.edu.ua

Веб-сайт Інституційного репозитарію Наукової бібліотеки МДУ: <http://dspace.msu.edu.ua:8080>

Веб-сайт Наукової бібліотеки МДУ: <http://msu.edu.ua/library/>